

Uchwała Nr XLV/259/10
Rady Gminy Rawa Mazowiecka
z dnia 30 września 2010 roku

w sprawie przyjęcia gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173 poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142, i poz. 146, Nr 106, poz. 675) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842) Rada Gminy Rawa Mazowiecka uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rawa Mazowiecka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Załącznik do Uchwały Nr XLV/259/10
Rady Gminy Rawa Mazowiecka
z dnia 30 września 2010 r.**

***Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2010 – 2020***

**Opracował:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Rawie Mazowieckiej**

Spis treści:

Wstęp

- I. Charakterystyka gminy Rawa Mazowiecka**
- II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie**
 - 1. Niebieska karta**
- III. Założenia programu**
- IV. Działanie gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy**
 - 1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**
 - 2. Zadania zespołu interdyscyplinarnego**
 - 3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie**
 - 4. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie**
- V. Podstawowe zadania do realizacji**
- VI. Przewidywane efekty i ocena prowadzonych działań**
- VII. Finansowanie**

Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które – choć odwieczne – dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań zaradczych.

Przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny – co oznacza, że jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem mającym na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami;
- naruszające prawa i dobra osobiste ofiar – co oznacza, że sprawca wykorzystuje swoją przewagę, narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- wykorzystujące wyraźną asymetrię sił – ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- powodujące ból i cierpienie – sprawca naraża zdrowie i życie ofiar na poważne szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Źródłem dysproporcji sił zazwyczaj są:

- wiek - np. relacja: dziecko – dorosły, staruszek – ktoś w sile wieku;
- płeć - zwykle kobieta jest słabsza od mężczyzny, chociaż zdarzają się wyjątki;

- stan zdrowia – na ogół chory czy niepełnosprawny jest słabszy od zdrowego;
- różne zależności – np. dziecko – rodzic, ale też zależność ekonomiczna: ktoś dysponuje pieniędzmi i jest „panem”.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

- przemoc fizyczna
- przemoc psychiczna
- przemoc seksualna
- zaniechanie

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Mimo że w relacjach międzyludzkich istniała ona od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele. Przemoc domowa prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, czy zabójstw.

PROGRAM BĘDZIE REALIZOWANY W OPARCIU O NASTĘPUJĄCE AKTY PRAWNE:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362)
- uchwałę Nr XXXVIII/224/09 Rady Gminy Rawa Mazowiecka z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie przyjęcia Programu Współpracy Gminy Rawa Mazowiecka z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2010 r.
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)

- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz.59 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1484)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483)
- Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r.

PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY RAWA MAZOWIECKA ŚWIADCZĄCE POMOC W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

1. Publiczne i Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej działające na terenie miasta Rawa Mazowiecka
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Komenda Powiatowa Policji
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej
6. Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej
7. Wszystkie szkoły działające na terenie gminy
8. Pogotowie Rodzinne im. Jolanty Fadeckiej w Rawie Mazowieckiej

WSPÓŁPRACA

1. Poradnie uzależnień
2. Kuratorzy sądowi
3. Społeczność lokalna
4. Organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na terenie gminy i miasta Rawa Mazowiecka
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej

I. CHARAKTERYSTYKA GMINY RAWA MAZOWIECKA

Gmina Rawa Mazowiecka liczy 8 685 mieszkańców,
z czego: - 4 384 to kobiety
- 4 301 mężczyźni.

W wieku produkcyjnym ogółem jest 5 716 osób,
z czego: - 2 970 to mężczyźni
- 2 746 to kobiety.

Na terenie Gminy Rawa Mazowiecka znajduje się 6 szkół:

- Szkoła Podstawowa w Konopnicy
- Szkoła Podstawowa w Rossosze
- Szkoła Podstawowa w Pukininie
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Boguszycach
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kurzeszynie
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Starej Wojskiej

Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej. Z pomocy GOPS w Rawie Mazowieckiej w roku 2009 skorzystało 912 rodzin. Powodem przyznania pomocy dla tych rodzin było:

- ubóstwo – 9
- bezdomność – 7

- potrzeba ochrony macierzyństwa – 169
- bezrobocie – 212
- niepełnosprawność – 251
- długotrwała lub ciężka choroba – 280
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 415
- alkoholizm – 62
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 2
- zasiłki rodzinne – 750

Realizacja zadań własnych gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku przedstawia się następująco:

- udzielenie schronienia – 3
- usługi opiekuńcze – 28
- zasiłki celowe i pomoc w naturze – 132
- liczba osób objętych programem dożywiania – 297
- zwrot kosztów za pobyt w DPS – 5
- zasiłki stałe – 35
- zasiłki okresowe - 40

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów, a także biorąc pod uwagę powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej wynika, że skala występowania zjawiska przemocy na przełomie ostatnich lat stale rośnie. Przytoczone dane liczbowe dotyczą zjawiska przemocy często łączące się z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, nie odzwierciedlają w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat bardzo wstydlivy, często zatajony, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, stale współpracuje z Policją, Sądem Rejonowym, Kuratorem Sądowym, Pedagogami wszystkich placówek szkolnych oraz innymi instytucjami tj.: Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszeniem „Pogotowie Rodzinne” im. Jolanty Fadeckiej. Współpraca dotyczy

poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienie podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych w rejonach opiekuńczych.

Poradnictwo specjalistyczne zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działające przy starostwie w Rawie Mazowieckiej oraz Stowarzyszenie „Pogotowie Rodzinne” im. Jolanty Fadeckiej oraz radca prawny zatrudniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. W w/w instytucjach udzielane są porady dla osób współuzależnionych, członków rodzin alkoholików, bo w przeważającej części w tych środowiskach występuje przemoc (w różnych aspektach – fizyczna, psychiczna, zaniedbania), a sprawcy przemocy najczęściej wywodzą się z grona osób uzależnionych od alkoholu.

Dzieci z tych rodzin mają zapewniony udział w zorganizowanych formach wypoczynku, a także dożywianie w stołówkach szkolnych.

DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Diagnozę problemu sporządzono na podstawie otrzymanych informacji z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej, Stowarzyszenia „Pogotowie Rodzinne” im. Jolanty Fadeckiej, Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, Gminnej Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi działającej przy Urzędzie Gminy w Rawie Mazowieckiej, pracowników socjalnych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej.

W wyniku analizy danych ustalono: w roku 2008 Policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej sporządzili 9 Niebieskich Kart dotyczących podejrzenia przemocy domowej, a w 2009 r. – 5 . W 2010 r. w miesiącu I – VI sporządzono 9 Niebieskich Kart.

- Ogólnie liczba przeprowadzonych interwencji domowych w 2009 r. wyniosła - ogółem 18.
 - liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej - ogółem 13,
 - w tym: kobiety – 12
 - mężczyźni – 1
- Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu – 7,
 - w tym : kobiety – 0
 - mężczyźni – 7
 - dzieci - 0

- w tym przewiezionych do Policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia – 7,
w tym : mężczyźni – 6
nieletni – 1
- Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej:
pokrzywdzonych – 2
sprawca - 1
- Liczba informacji przesłanych do innych placówek – nie było.

**DANE OTRZYMANE Z PROKURATURY REJONOWEJ (SĄDU) W RAWIE
MAZOWIECKIEJ.**

Wynik postępowania sądowego – ilość osób skazanych

	2008 rok	2009 rok
z art. 207 kk	41	52
z art. 209 kk	10	64
z art. 201 kk	nie było skazanych	nie było skazanych

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

art. 207 § 1 k.k. – to znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu).

art. 209 § 1 k.k. – kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

art. 201 § 1 k.k. – kto dopuszcza się obcowania płciowego w stosunku do wstępnego, zstępnego, przysposobionego brata lub siostry, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniach od 1.01.2009 r. do 31.12.2009 r. skierowano 18 wniosków, z czego:

- zgłoszonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawie Mazowieckiej – 6
- Komendę Powiatową Policji – 7
- Prokuraturę – 3
- Kuratora – 2.

Za pośrednictwem

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostało złożonych 7 wniosków do sądu o przymusowe leczenie
- 6 osób skierowano do biegłych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia od alkoholu i wskazania sposobu leczenia.

Z rozmowy przeprowadzonej z Panią Prezes

z pomocy Stowarzyszenia „Pogotowie Rodzinne” im. Jolanty Fadeckiej skorzystało ogółem 215 rodzin, z czego 34 to osoby z terenu gminy Rawa Mazowiecka, a 138 to osoby zamieszkałe na terenie miasta Rawa Mazowiecka. 98 % - to kobiety, 2 % - to mężczyźni. Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych z GOPS w Rawie Mazowieckiej wynika, że zjawisko przemocy jest dość częste, szczególnie skierowane jest w stosunku do dzieci, ale również często przemoc jest zatajona przez ofiary lub bagatelizowana. Rodziny dotknięte przemocą są bardzo niechętne do rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.

1. NIEBIESKA KARTA

Niebieskie Karty to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, składająca się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowanie w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, a pomocy

społecznej od 2004 roku. Gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy zaleca się stosowanie jej przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez różnych przedstawicieli służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Współpraca różnych przedstawicieli stykających się z ofiarami lub sprawcami przemocy w rodzinie jest podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy.

Początkiem procesu pomagania jest rozpoznanie przemocy w rodzinie i wypełnienie Niebieskich Kart przez policjanta, pracownika socjalnego czy członka gminnej komisji. Każda z tych służb ma w swoich zapisach ustawowych możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, organizacji i instytucji, a także (gdy zostanie o to poproszona) obowiązek współpracy. Działania w pojedynkę nie przynoszą pożądaných efektów w przypadku przemocy w rodzinie.

Należy podkreślić, że Niebieskie Karty, to nie tylko plik formularzy, a przede wszystkim procedura, wskazująca krok po kroku, jak przerwać błędne koło przemocy, zatroszczyć się o wieloaspektowe interesy ofiar.

Pierwszym i podstawowym krokiem w procesie pomagania jest interwencja, a jej celem jest zatrzymanie przemocy domowej. W procedurze Niebieskiej Karty interwencja rozumiana jest jako:

1. Działania doraźne, które mają na celu zatrzymanie aktualnej przemocy.
2. Szereg skoordynowanych działań rozłożonych w czasie, które mają na celu zmianę sytuacji.

Cele procedury Niebieskiej Karty:

1. Ułatwienie rozpoznania przemocy w rodzinie.

Pracownicy służb działający w środowisku lokalnym, którzy stykają się na co dzień z rodzinami w trudnej sytuacji, powinni standardowo umieć określić, czy zgłaszane problemy mają związek z przemocą w rodzinie, bądź czy mogą się do niej

przyczyniać. Szczególnie ważne staje się wczesne zidentyfikowanie problemu i jak najszybsze podjęcie działań zapobiegawczych, gdyż z czasem przemoc nasila się i przyczynia powstawania większych szkód. W oczywisty sposób utrudnia rozpoznanie i udzielenie pomocy fakt, że nie tylko sprawcy, ale także często ofiary próbują ukryć występowanie przemocy lub nie nazywają doświadczonych krzywd przemocą. Kwestionariusze Niebieskie Karty zawierają proste pytania, które ułatwiają identyfikację problemu i nakreślają podstawowe kierunki udzielania dalszej pomocy.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy.

Zastosowanie procedury Niebieskie Karty nie kończy się na zebraniu istotnych informacji na temat zdarzenia lub sytuacji w rodzinie. Przede wszystkim jej zadaniem jest szybkie uruchomienie działań, które podniosą stan bezpieczeństwa ofiar przemocy, oraz ich kontynuacja aż do momentu, gdy możemy jednoznacznie stwierdzić, że udzielono wszelkiej dostępnej i potrzebnej pomocy, a przemoc w danej rodzinie już nie występuje.

3. Przerwanie izolacji rodziny.

Sprawowanie całkowitej kontroli nad ofiarami jest istotą stosowania przemocy. Odizolowanie ofiar od wszelkich źródeł wsparcia i pomocy oraz utrzymanie swoich działań w tajemnicy jest podstawowym działaniem sprawcy. Każda interwencja powinna skutkować działaniami wspierającymi ofiarę i powstrzymującymi sprawców. W przeciwnym razie utwierdzamy ofiarę w poczuciu bezradności, a sprawcę – w bezkarności. Uruchomienie procedury Niebieskie Karty i włączenie innych służb do procesu pomagania zwiększa szanse na skuteczne powstrzymanie przemocy. Jest to także informacja dla sprawcy, że to co czyni jest przestępstwem ściganym przez prawo, za które grożą określone konsekwencje. Dodatkowo do czasu rozwiązania problemu podejmowane będą wobec niego działania prewencyjne oraz działania chroniące ofiary.

4. Wsparcie dla ofiar – pisemna informacja o przysługujących prawach i możliwościach uzyskania pomocy.

Często pierwszym kontaktem ofiar przemocy z kimś, kto może udzielić im pomocy jest sytuacja interwencji. Zwykle towarzyszą temu bardzo silne emocje, np. wstyd, przerażenie, gniew. Najczęściej wzywana jest policja w sytuacji ostrej, agresywnej

przemocy, gdzie ofiara doświadczyła realnego zagrożenia życia swojego lub dzieci i jest w szoku. W tym momencie najbardziej potrzebuje spokoju, odzyskania równowagi i izolacji od źródła zagrożenia. Mówienie jej w takim momencie o przysługujących jej prawach i oczekiwanie, że wszystko zapamięta, mija się z celem, ponieważ ofiary tuż po akcie przemocy często nie są w stanie usłyszeć, a tym bardziej przeanalizować informacji i podjąć właściwą decyzję. Ofiary mogą być zestresowane również w sytuacji pierwszego kontaktu z innymi służbami. Należy pamiętać, że rozmawia się z osobą przeżywającą bardzo silne rozchwianie emocjonalne, spowodowane doznanymi urazami. Procedura Niebieskie Karty przewiduje pozostawienie ofierze przemocy w rodzinie pisemnej informacji o przysługujących jej prawach i możliwościach poszukiwania pomocy w środowisku lokalnym, tak, by na spokojnie, w dogodnej dla siebie chwili mogła się zastanowić i podjąć decyzję o dalszym postępowaniu.

5. Motywowanie do podjęcia działań ochronnych.

Każdy kontakt z osobami, które doświadczają przemocy, powinien być okazją do motywowania ich do podjęcia działań zmierzających do przerwania przemocy oraz ochrony ich samych i dzieci. Nikt nie jest w stanie przez cały czas i w każdym momencie być z ofiarami. Dlatego praca osób pomagających powinna iść w kierunku wspierania, wzmacniania i zachęcania do odbudowania poczucia własnej mocy oraz radzenia sobie w sytuacji zagrożenia.

6. Bardziej stanowcze działania wobec sprawcy.

Sprawcy przemocy w rodzinie często czują się bezkarni, ich celem jest zbagatelizowanie przemocy i uniknięcie konsekwencji oraz zwiększenie kontroli nad ofiarami. Manipulują ofiarami i świadkami przemocy, ale także osobami interweniującymi. Próbują odwracać uwagę od czynów, usprawiedliwić przemoc, obarczać odpowiedzialnością innych, przedstawiać siebie jako ofiarę.

7. Zapis zdarzenia – ujednolicona dokumentacja.

Dokumentacja Niebieskiej Karty służy także postępowaniu przygotowawczemu jakie wszczyna się wobec sprawcy. Duża ilość spraw z art. 207 (znęcanie się nad rodziną) nie trafi do wymiaru sprawiedliwości lub jest umarzana z powodu braku dowodów. Każde udokumentowane zdarzenie jest dowodem na ciągłość i powtarzalność

przemocy. Wypełnienie przez interweniujących policjantów Niebieskich Kart nie jest jednak równoznaczne ze złożeniem doniesienia o popełnieniu przestępstwa.

Planując działania pomocowe w ramach programu przyjęto założenie, że tylko kompleksowe i systemowe działania mogą przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności pomocy rodzinom, w których ten problem występuje.

Wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących pracownikami różnych instytucji i służb.

III ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
2. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
3. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc,
4. Zwiększanie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
5. Podjęcie działań interwencyjnych, korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

CELE OGÓLNE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ

1. systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
2. podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
3. szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie,
4. udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
5. oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.

IV DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

- 1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**

- Powołanie koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej,
- Wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach,
- Stworzenie bazy danych rodzin dotkniętych przemocą, wzmocnienie ochrony ofiar przemocy,
- Ponoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie,
- Tworzenie **zespołów interdyscyplinarnych** w skład, których wchodzi przedstawiciele:
 - jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
 - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - Policji,
 - kuratorskiej służby sądowej,
 - oświaty
 - ochrony zdrowia,
 - organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Zasady pracy Zespołu Interdyscyplinarnego:
 - a) Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy w celu udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie.
 - b) Działania Zespołu są skierowane do rodzin w kryzysie, niewydolnych wychowawczo, ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie jego następstwom.
 - c) Zadaniem Zespołu jest zintegrowane oddziaływanie na rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie dzieci poprzez wyposażenie rodziców w umiejętności związane z prawidłowym pełnieniem roli rodzica i członka rodziny.

Adresatami działań podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny są w szczególności;

- rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka, współmałżonka lub innego członka rodziny
- rodziny, w których dzieci są zaniedbywane wychowawczo – lub opiekuńczo (np. brak opieki lekarskiej, brak realizacji obowiązku szkolnego itp.);
- rodziny, w których nadużywa się alkoholu bądź innych środków;
- rodziny, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dzieckiem, zaburzenia zachowania dzieci na tle takich konfliktów, ucieczki z domów itp.;
- rodziny, w których są osoby niepełnosprawne;
- rodziny, w których matka lub ojciec zostali osadzeni w zakładzie karnym;
- rodziny zastępcze i adopcyjne, które przeżywają problemy związane z wychowaniem powierzonych dzieci;
- rodziny, w których rodzice lub jedno z rodziców są nieletni.

2. Zadania zespołu interdyscyplinarnego

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez:

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie zjawisku,
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
4. opracowywanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
6. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
7. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy raz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
8. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
9. prowadzenie szerokiej akcji medialnej dotyczącej uprawnień pokrzywdzonych jak i podejmowanych w tym zakresie działań

- stała edukacja środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej,
- promowanie zadań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- edukacja środowiska szkolnego poprzez organizowanie pogadanek itp.

3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa,
2. działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
3. działania powstrzymujące (wspierające): psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
4. działania korekcyjno – edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
5. prewencja i realizacja „Niebieskiej Karty”,
6. interwencje środowiskowe.

4. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie

5. Udzielanie pomocy

1) Pomoc psychologiczna:

a) indywidualny kontakt z psychologiem mającym na celu:

- wsparcie w działaniu,
- edukację (poszerzanie wiedzy o zjawisku przemocy),
- terapię.

2) Pomoc prawna:

a) poradnictwo prawne mające na celu:

- informację o możliwościach prawnego rozwiązania problemu,
- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych (sąd, policja).

3) Pomoc socjalna organizowana przez pracowników socjalnych:

- praca socjalna: działania wspierające, motywujące, informacyjne,
- udzielanie pomocy na podstawie Ustawy o pomocy społecznej
- zabezpieczenie miejsca noclegowego (w zależności od sytuacji, w jakiej znajduje się ofiara).

4) Działania korekcyjno – edukacyjne skierowane do sprawców przemocy w rodzinie – ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw tych osób.

V PODSTAWOWE ZADANIA DO REALIZACJI

1. Analiza wniosków kierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe i wywiadów środowiskowych pod kątem sytuacji domowej.
2. Przyjmowanie wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy.
3. Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy domowej i członkami ich rodzin.
4. Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie – zgodnie z zapisami Niebieskiej Karty.
5. Występowanie z wnioskiem do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie znęcania się nad rodziną.
6. Występowanie do Powiatowej Komendy Policji z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub podjęcie innych działań prewencyjnych w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenia przemocą w rodzinie.
7. Odwołanie się od orzeczenia prokuratora w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, jeżeli zapadło orzeczenie o umorzeniu postępowania, a odwołanie jest zasadne.
8. Budowanie skutecznych form pomocy (prawnej, socjalnej) dla ofiar przemocy w rodzinie.
9. Zamieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń o możliwościach uzyskania pomocy, w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.
10. Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

VI PRZEWIDYWANE EFEKTY I OCENA PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

1. zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
2. promowanie wartości rodzinnych,
3. edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
4. promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,

5. zmniejszanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
6. zwiększanie skuteczności i dostępności pomocy,
7. zwiększenie liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
8. podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie, poprzez szkolenia i samokształcenie,
9. ograniczenie liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie,
10. zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.

VII FINANSOWANIE

Źródłem finansowania zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 26.10.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.